

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

ГОДИШЕН ДОКЛАД

**ЗА СЪСТОЯНИЕТО И РАЗВИТИЕТО
НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ В УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И
СВЕТОВНО СТОПАНСТВО ПРЕЗ 2022 ГОДИНА**

София, юни 2023 г.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

1. Резюме с акценти на постигнатото през 2022 г.	3
2. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 1. Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания	4
3. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 2. Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователска дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд	6
4. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 3. Повишаване на броя на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и региони	7
5. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 4. Развитие, поддържане и ефективно използване на модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони, и осигуряване на необходим достъп до европейска и международна научна инфраструктура	7
6. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 5. Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международно видимата научна продукция	8
7. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 6. Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение	9
8. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 7. Поощряване на приложните научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС	9
9. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 8. Стимулиране на частните инвестиции в науката	10
10. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 9. Разширяване на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество, както и информация за изпълняване на двустранни спогодби, споразумения и др. двустранни документи (междуправителствени и/или междуинституционални)	10
11. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 10. Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло	11
12. Планове и насоки за бъдеща работа през 2023 година	12

1. Резюме с акценти на постигнатото през 2022 г.

Научноизследователската дейност (НИД) в УНСС през 2022 г. се осъществяваше съобразно националните и вътрешните нормативни регулации, следвайки установените академични традиции, и беше насочена към постигане на мащабно, бързо и дългосрочно развитие и модернизиране на системата на научните изследвания. Усилията на университетското ръководство бяха насочени към постигане на устойчиви процеси и резултати, както и към въвеждане и поддържане на ефективни стимули за активизиране на НИД в УНСС. Постигнатите резултати показват увеличаване на публикационната активност в издания с импакт фактор (Web of Science) и/или импакт ранг (Scopus) с близо 40% спрямо 2021 г.

Основни стратегически цели на УНСС, изпълнявани в отчетния период, бяха укрепването на водещата позиция на Университета в българското висше образование в научна област „Социални, стопански и правни науки“; превръщането му в значим научно-образователен център, който е стратегически партньор и достоен конкурент в рамките на Европейското образователно и научноизследователско пространство; подобряване на институционалната екосистема за развитие на научноизследователската дейност; стимулиране на научноизследователската дейност; разширяване на участието на УНСС в международното научно сътрудничество; създаване на ефективна връзка „образование – наука – бизнес“ и насърчаване на иновациите, основани на научни резултати.

Ръководството на УНСС последователно работи за усъвършенстване на научния потенциал и устойчиво подобряване на качеството на научните изследвания. Тези ангажменти са заложили като основен елемент на политиката по качеството и са част от изискванията на СУК на УНСС.

Академичното ръководство на УНСС провежда устойчива политика за назначаване за асистенти на срочни договори на лица, притежаващи ОНС „доктор“, което гарантира осигуряване на нехабилитиран състав с висока научна подготовка. Налице е сериозен потенциал за устойчиво кадрово осигуряване на бъдещия хабилитиран преподавателски състав на УНСС.

Функционира университетска Комисия за насърчаване и оценяване на НИД и осем Факултетни комисии за насърчаване и оценяване на НИД с отговорности по осъществяване на анализи и оценки, изработване на становища и предлагане на решения на факултетните съвети за осигуряване на качеството на научните изследвания, обучението по докторантските програми и атестирането на академичния състав. Системата за кариерно развитие, дефинираща критерии за оценка на компетентността на кандидатите за заемане на по-висока академична длъжност, има за цел да мотивира членовете на академичния състав за поддържане на високо равнище на научноизследователска работа, обвързано с изисквания за внедряване на постиженията от НИД в образователния процес. На базата на новия Правилник за атестиране на академичния състав атестирането на научната дейност на преподавателите се извършва по наукометрични показатели, стимулиращи високо ниво на научните изследвания.

През 2022 г. бяха предприети редица мерки за стимулиране на НИД в Университета, като: приоритизиране на инвестициите на публични средства в университетски проекти и грантове; въвеждане на нови механизми за подкрепа на специализирани публикации; активно материално стимулиране на публикациите на академичния състав; приемане на нови правилници за устройството и дейността на изследователските институти на Университета; разработване и приемане на нови учебни планове и квалификационни характеристики на всички докторски програми; стартира издаването на ново университетско научно списание *Bulgarian Journal of International Economics and Politics* и др.

През периода бяха разработени и приети изцяло нови Правила за материално стимулиране на публикационната активност на академичния състав на УНСС и беше въведен План за управление на данните относно данните и информационната база, използвани при разработването на дисертационни трудове, при изпълнение на университетски проекти за научни изследвания и при разработването на статии, публикувани в университетските научни издания.

Организиран и проведен бяха три обучения за развитие на изследователските умения и повишаване на публикационния капацитет на академичния състав на УНСС.

Осъществените дейности от УНСС през 2022 г., в изпълнение на специфичните цели по приоритетните направления на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г., както и на основните насоки на Стратегията за развитието на научноизследователската дейност в УНСС за периода 2021-2025 година и Оперативен план за изпълнение на първия етап (2021-2023) на Стратегията, са представени в отделните параграфи на настоящото изложение. Обосновано може да се направи изводът, че УНСС отчита дейности на високо равнище и в десетте специфични цели на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г.

2. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 1. Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания

Процесът на адаптация на системата за управление на НИД в УНСС и през 2022 г. продължи да се развива изпреварващо спрямо промените в релевантната нормативна база. Формираните крайни оценки за резултатите от научната дейност по наукометричните показатели от Наредба за условията и реда за оценката, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на ДВУ научна или художественотворческа дейност показват устойчив темп на нарастване през последните години: през 2022 г. коефициентът на УНСС (Таблица 1) се е увеличил с 16 % в сравнение предходната година.

Таблица 1

Наукометрични показатели за оценка на присъщата на УНСС научна дейност през 2022 г.
(съгласно Приложение № 1 към чл. 2, ал. 2 от Наредба за условията и реда за оценката, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност)

Показател	2022 г.
1. Брой научни публикации в научни списания, представени в световни вторични литературни източници	295
2. Брой научни публикации, публикувани в издания с импакт фактор (Web of Science) и/или импакт ранг (Scopus)	130
3. Брой монографии	107
4. Брой цитати на научни публикации от предходните 3 години по данни от Web of Science и/или Scopus	2 737
5. Брой статии в сборници от научни конференции, публикувани в Conference Proceedings в Thomson Reuters и/или Scopus	29
6. Брой български и международни патенти (регистрирани патентни заявки, патенти, патенти, резултат от сключени договори с фирми)	-
Коефициент на УНСС (крайна оценка при общ брой на изследователския състав на основен трудов договор - 417)	9,28

Общият брой на изследователите, работещи на основен трудов договор в УНСС през 2022 г. е 417, в т.ч. 406 изследователи с академични длъжности и 11 изследователи с ОНС „доктор“ на преподавателски длъжности. За осигуряване на тяхната висока квалификация и ефективно кариерно развитие Университетът разработи и следва

Стратегия за развитието на научноизследователската дейност в УНСС (2021-2025 г.) и Оперативен план за изпълнение на първия етап (2021-2023 г.) на Стратегията. УНСС организира, поддържа и развива НИД на академичния състав, като предоставя следните основни възможности за развитие на научно-преподавателския състав:

- усъвършенстване на организационната структура и предпоставките за насърчаване на участието в университетски, национални и международни проекти и форуми; финансиране от бюджета на УНСС на участието в национални форуми (30 000 лв.) и международни форуми (70 000 лв.);
- финансово стимулиране на публикационната активност на академичния състав на УНСС (330 000 лв.);
- финансово стимулиране на докторанти, които успешно завършват своите дисертационни трудове в рамките на срока на тяхната докторантура и др.

През 2022 г. в УНСС бяха изпълнявани общо 127 *проекта за научни изследвания*, в т.ч.:

- 94 университетски проекти, финансирани от целева субсидия за НИД на УНСС (в т.ч. 26 стартирали нови проекти);
- 19 проекта, финансирани по различни национални програми. Размерът на привлечените средства за УНСС възлиза на 5,9 млн. лв.;
- 14 проекта, финансирани по различни международни програми. Размерът на привлечените средства за УНСС възлиза на 1,3 млн. лв.

Участниците в изпълнението на университетски проекти за научни изследвания през отчетната година са 428, в т.ч. 61 докторанти и 44 студенти.

За повишаване на количеството и качеството на научните изследвания в УНСС съдейства *участието на 46 изследователи в научни форуми в страната и в чужбина*, осъществявано в рамките на изпълняваните научноизследователски проекти и с целево финансиране от университета. Средствата се лимитират по факултети и се изразходват в съответствие с политиката на факултетните ръководства. През отчетната 2022 г. са финансирани общо 33 участия на преподаватели от УНСС в научни форуми в страната и 13 участия - в чужбина.

УНСС е утвърден център за *провеждане на значими научни форуми*. За сметка на целева субсидия за НИД на УНСС са изпълнявани 16 договора по университетски проекти за частично финансиране на научни форуми и в тях взеха участие над 1000 участници - преподаватели, докторанти, студенти и представители на бизнеса. Всеки форум включва самостоятелна секция за докторанти и студенти.

Действащите в УНСС стимули и процедури за повишаване на нивото на научните изследвания са свързани с *развитието на докторантурата* като трета степен на висшето образование. През 2022 година в Университета за национално и световно стопанство в трите форми на докторантура се обучаваха общо 480 докторанти, от които 17 чужденци от 10 държави – Албания, Германия, Йордания, Косово, Мавритания, Молдова, Русия, Судан, Сърбия и Украйна. От тях в редовна форма на докторантура се обучаваха 182 докторанти, от които 5 чужденци. В задочна форма на докторантура се обучаваха 240 докторанти, от които 2 чужденци и в докторантура на самостоятелна подготовка – 58 докторанти, от които 10 чужденци.

За учебната 2021/2022 година за български граждани бяха обявени общо 159 конкурса за докторантури, субсидирани от държавата, от които 90 редовни и 69 задочни към общо 31 катедри. Усвоени бяха общо 55 докторантури, от които 31 редовни и 24 задочни към 26 катедри.

През отчетната година 44 докторанти на УНСС са придобили ОНС „доктор“. Продължава обучението на докторанти в рамките на сключеното Споразумение за

сътрудничество по съвместна програма със Свободния университет в Брюксел (Vrije Universiteit Brussel).

През 2022 г. са подновени *акредитациите* на 6 докторски програми в ПН 3.8. Икономика и 2 докторски програми в ПН 3.3. Политически науки. Подготвена и внесена в НАОА е документацията за програмна акредитация на 4 докторски програми в ПН 3.8. „Икономика“, 1 докторска програма в ПН 3.7. Администрация и управление, 2 докторски програми в ПН 3.6. Право, 1 докторска програма в ПН 3.5. Обществени комуникации и информационни науки и 2 докторски програми в ПН 3.3. Политически науки

Във връзка с изпълнение на приетата през 2021 г. „Концепция за развитие на обучението в ОНС „доктор“ в УНСС“, през 2022 г. бяха разработени и приети нови учебни планове и квалификационни характеристики за редовна/задочна/самостоятелна форма на обучение в ОНС „доктор“ за всички докторски програми на УНСС – 1 в ПН 3.1. „Социология, антропология и науки за културата“, 2 в ПН 3.3. „Политически науки“, 2 в ПН 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“, 11 в ПН „Право“, 4 в ПН „Администрация и управление“ и 24 в ПН 3.8. „Икономика“. Активно е участието на докторанти в учебно-методическата и педагогическата подготовка на съответното обучаващо звено като елемент от учебния план на конкретните докторски програми. Докторанти от УНСС активно се включват в изследователските колективи по разработването на научноизследователски проекти.

В резултат от изпълняваните дейности и заложените приоритети може да се обобщи, че в УНСС е осигурена висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, както и високо ниво на научните изследвания. Участието и ръководството на научни проекти, както и участието във форуми, е залегнало в изискванията за научно израстване на преподавателския състав на УНСС, както и в атестационните критерии. Всичко това допринася за покриване на националните изисквания за повишаване на равнището на НИД в университетите.

3. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 2. Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователска дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд

УНСС поддържа добър жизнен стандарт и социален статус на своя изследователски състав.

Допълнителното трудово възнаграждение за научна степен „доктор на науките“ от 950 лева и за ОНС „доктор“ от 600 лева остава в сила. Осигурени бяха средства за допълнителни възнаграждения за постигнати годишни резултати от труда за 2022 г. Чрез провеждане на университетски конкурс е осигурена възможност за подкрепа на специализирани публикации в реферирани издания с импакт фактор (Web of Science) и/или импакт ранг (Scopus) за сметка на целева субсидия. Въведените през 2022 г. Правила за материално стимулиране на публикационната активност на академичния състав на УНСС са част от Системата за формиране на възнагражденията на академичния състав и определят реда и условията за разпределението и изплащането на средствата за допълнителни възнаграждения.

В университета се прилага последователна политика за осигуряване и подобряване на здравословните и безопасни условия на труд.

4. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 3. Повишаване на броя на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и региони

През 2022 г. бяха обявени 29 конкурса за заемане на академични длъжности, в т.ч.: 10 за академична длъжност „професор“; 12 за академична длъжност „доцент“; 7 за академична длъжност „главен асистент“. През годината бяха назначени: 9 професори, 13 доценти, 7 главни асистенти и 14 асистента. Налице е трайна тенденция позициите за асистенти да се заемат единствено от лица с ОНС „доктор“.

Числеността на научно-преподавателския състав и неговото разпределение по академични длъжности и научни степени в университета е представена в Таблица 2.

Таблица 2

Численост на персонала в УНСС		
№	Показател	2022 г.
1.	Изследователски състав на основен трудов договор <i>В това число:</i>	
1.1.	професори	59
1.2.	доценти	168
1.3.	главни асистенти	145
1.4.	асистенти	34
1.5.	старши преподаватели с ОНС „доктор“	9
1.6.	Преподаватели с ОНС „доктор“	2
1.7.	доктори на науките	13
1.8.	доктори	404
2.	Обща численост на изследователския състав на УНСС	417

Таблица 3 представя възрастовата структура на състава. Може да се направи изводът, че възрастовата структура в отделните факултети е приблизително еднаква. През 2021 г. беше разработен и утвърден План на УНСС за равенство между половете (2021 - 2025). Броят на изследователите мъже е 189, а на жените – 228.

Таблица 3

Средна възраст на преподавателите по факултети		
№	Факултет	2022 г.
1	Общикономически факултет	46,93
2	Финансово-счетоводен факултет	49,46
3	Бизнес факултет	45,00
4	Факултет „Икономика на инфраструктурата“	46,46
5	Факултет „Международна икономика и политика“	48,18
6	Факултет „Приложна информатика и статистика“	49,62
7	Факултет „Управление и администрация“	46,06
8	Юридически факултет	47,08

5. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 4. Развитие, поддържане и ефективно използване на модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони, и осигуряване на необходим достъп до европейска и международна научна инфраструктура

През отчетната година продължи мащабното *преструктуриране на научната инфраструктура в УНСС* и насочването ѝ към глобални научни изследвания в областта на икономиката, политиката и бизнеса.

През м. януари 2022 г. беше подписан договор за фундаментални научни изследвания между УНСС и „Консорциум Суперкомпютър Петаскейл – България“. Сътрудничеството ще допринесе за синергия между центровете за компетентност и върхови постижения. Университетът участва като водещ партньор в Националния център за компетентност, разработващ национална научна инфраструктура по „Дигитализация на икономика в среда на големи данни – ДИГД“ по европейската рамка

НОИР и като страна на Националния център за компетентност по европейската рамка за високопроизводителни изчисления EuroCC.

Продължи формирането на *научноизследователски центрове*. В УНСС функционират 33 научноизследователски центрове, които формират надеждна университетска изследователска инфраструктура по основните направления на присъщата му НИД.

През 2022 г. приключи реформата, свързана с уреждане статута и дейността на изследователските институти на УНСС – Институт по интелектуална собственост и технологичен трансфер, Институт по икономика и политики и Институт по предприемачество, които функционират като основни звена, обединяващи академичния състав за извършване на дългосрочна НИД. През отчетната година беше разработен и приет нов Типов правилник за устройството и дейността на институтите в УНСС.

В УНСС функционира и *Център за изследователски и образователни проекти (ЦИОП)*, който работи целенасочено за реализиране на научноизследователската политика на УНСС и допринася за значително активизиране на проектната дейност по отношение на националните и международните проекти в последните години. Центърът работи активно за стимулиране участието на изследователи и преподаватели от УНСС, както и включването на млади учени и докторанти в осъществяването на проектната дейност. Приоритет са проекти, свързани с подкрепа на докторантите, дистанционното обучение, подобряване на системата за управление в университета, разработка на учебни програми, съответстващи на потребностите на пазара на труда, както и професионалното развитие на академичния състав.

Университетът реализира целенасочена и устойчива политика за разширяване на достъпа до информационни източници и международни бази данни чрез *Университетската библиотека*. Университетската библиотека разполага със зала за свободен достъп, читални зали с 90 места, компютърни читални със 160 автоматизирани читателски места, две специализирани работни места за незрящи читатели, справочно-библиографски отдел, бук-скенер и седем книгохранилища. Към м. декември 2022 г. фондовете на библиотеката наброяват 541 516 библиотечни единици, от които 1087 тома нова литература.

През периода Университетската библиотека осигурява достъп до следните основни бази данни: EBSCO, Scopus, Science Direct и Web of Science(Clarivate Analytics). Предоставен беше абонамент до Central and Eastern European Online Library (CEEOL) и ProQuest. В „Дигиталната библиотека“ са индексирани 152 нови записа.

6. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 5. Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международно видимата научна продукция

През 2022 г. продължиха системните усилия на университетското ръководство за развитието и утвърждаването на научните издания на УНСС, в частност за индексирването на основните университетски научни списания в световни индексирани библиографски източници. Международното списание *Economic Alternatives* е индексирано в световната база данни с научна информация Scopus. Продължава неговата регулярна индексация и в системите EBSCO, RePEc, ERIH Plus, InfoBase Index, SIS, JournalTOCs и др. Продължи индексацията и на останалите научни списания, издавани от УНСС: списание „Икономически и социални алтернативи“ (EBSCO, Google Scholar, RePEc); списание „Научни трудове на УНСС“ (RePEc, Google Scholar, CEEOL); списание „Бизнес и право“ (CEEOL); сп. „UNWE Yearbook“ (RePEc, Google Scholar, CEEOL, ERIH+); списание *Bulgarian Journal of Interndtional Economics and Politics* (Crosssref, Google Scholar, CEEOL, ERIH+).

През отчетния годишен период общият брой на публикациите в университетските научни издания е 218. От тях в авторитетното международно научно списание „Economic Alternatives“ са издадени общо 42 статии.

Значително повишаване спрямо 2021 година бележи броят на статиите, публикувани в издания с импакт фактор (Web of Science) и/или импакт ранг (SCOPUS) - с 40%. Увеличила се е и цитируемостта в двете световни бази данни.

През 2022 г. УНСС е един от основните доставчици на съдържание в Българския портал за отворена наука. Над 30% от научните публикации на членове на академичния състав на УНСС са публикувани в режим на отворен достъп.

С приемането на новия Правилник за научноизследователската дейност на УНСС беше осигурена възможност за организиране и провеждане на университетски конкурси за подкрепа на специализирани публикации в реферирани издания и издания с импакт фактор за сметка на целевата субсидия за НИД на УНСС.

В обобщение можем да кажем, че публикационната активност в световните библиографски системи е нараснала с около 40%. Същевременно поддържаните от УНСС научни издания са авторитетни, международно признати и осигуряват допълнителни възможности за публикации на изследователския състав.

7. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 6. Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение

През 2022 г. УНСС стана част от Националната научна програма „Сигурност и отбрана“ към МОН. Общата цел от реализацията на програмата е да доведе до повишаване на публикационната активност, създаване на съвременни модели за управление и функциониране, развитие на активни взаимоотношения между научните организации и държавните висши училища в страната, включване в партньорски научни мрежи от чужбина, създаване на прототипи на инструменти и среда за по-сигурна виртуална комуникация, както и подобряване на взаимодействието между научноизследователските и развойни звена и бизнеса.

Преобладаващ брой на университетските проекти за научни изследвания, изпълнявани през 2022 г. - 64 (68%), са по приоритетно направление за НИД „Икономически, политически, социални и правни изследвания в подкрепа на държавата и бизнеса в България“ и са пряко свързани с актуални проблеми от национално и регионално значение.

За постигането на тази специфична цел допринасят и дейностите на националната академична мрежа SDSN Bulgaria, с координатор УНСС. Целта на мрежата е да предоставя образователен и научен капацитет по въпросите на устойчивото развитие, активно да участва в решаването на националните и регионалните проблеми на устойчивото развитие, както и да мобилизира ресурси за постигането на Глобалните цели за устойчиво развитие на ООН.

8. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 7. Поощряване на приложните научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС

Естествен фокус на приложните научни изследвания в УНСС са някои от приоритетните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС):

- Проучване и анализ на електронното управление и дигиталните административни услуги в Република България;

- Дигитализация и интернационализация на иновативни български малки и средни предприятия;
- Международен бизнес и устойчиви практики (по примера на български компании, опериращи на международните пазари);
- Въглеродните данъци в контекста на европейската зелена сделка;
- Модернизиране на регионалното развитие в контекста на дигиталната трансформация;
- Изграждане на свободни икономически зони на територията на България в рамките на проекта „един пояс, един път“;
- Развитие и използване на изкуствения интелект в образованието и икономиката;
- Макроикономически и социални измерения на екологичната трансформация на икономиката в контекста на европейския зелен пакт;
- Влияние на използваните мобилни технологии върху вътрешната мотивация и академичния успех на студентите;
- Развитие и растеж на българската икономика в условията на интеграция;
- Анализ на междуетрасловите връзки на България и държавите-членки на Европейския съюз чрез input-output модела;
- Проучване и разработване на концептуален модел за създаване на „академичен иновационно-базиран инкубатор“.

9. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 8. Стимулиране на частните инвестиции в науката

През отчетния период привлечените частни инвестиции за НИД са на сравнително ниска стойност. Тя е била инвестирана основно в изпълнението на университетските проекти. С разгръщане дейността на специализираните научни звена (институти и центрове) се очаква привличане на значителни външни средства за осъществяване на научни изследвания.

10. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 9. Разширяване на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество, както и информация за изпълнение на двустранни спогодби, споразумения и други двустранни документи (междуправителствени и/или междуйнституционални)

През отчетния период УНСС се затвърди като уважаван партньор в рамките на европейското пространство за образование и новото Европейско научноизследователско пространство за научни изследвания и иновации, като участва активно в развитието на Европейския университет ENGAGE.EU. „Европейски университет“ е водеща инициатива на Европейската комисия за формиране на транснационални мрежи от висши училища, които имат амбицията да се превърнат в университети на бъдещето. Посредством тяхното създаване Комисията цели постигането на качествено ново ниво на международно сътрудничество в рамките на европейското образователно и научно пространство – сътрудничество, което е системно, структурно и устойчиво, и значително надхвърля традиционното разбиране за международна мобилност.

УНСС е одобрен за университет домакин (координатор) на Националната мрежа за устойчиво развитие SDSN Bulgaria – национална мрежа на ООН за устойчиво развитие, която открива огромни възможности за Университета в една от водещите в света 1400 институции, обединили своя образователен и научен капацитет за решаване на проблемите, свързани с устойчивото развитие. Университетът се включи на високо ниво в европейския дебат за формиране на политики и моделиране на трансформационни

процеси, които ще определят пътя на развитие на висшето образование и науката в Европа до края на десетилетието.

През 2022 г. започна изпълнението на проект „Цифрови умения за интелигентно земеделие“, DS-FARM, финансиран по програма Еразъм+. Изпълнението на проекта ще насърчи обучителния подход, който преминава от учебно съдържание и теория към компетенции и ефективни знания, подпомагане на превръщането на тези умения в иновации.

Съвместно с Northern Illinois University – САЩ, УНСС разработи първата по рода си в България двойна Executive Master of Business Administration (EMBA) програма, с което за пръв път навлезе в MBA сегмента на образователни услуги.

През периода бяха сключени споразумения за академично сътрудничество с десетки чуждестранни университети и бяха подписани меморандуми за сътрудничество с редица международни организации.

УНСС получи официално потвърждение от Консултативния съвет на Международната мрежа за финансово образование (International Network on Financial Education - INFE) на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD), че е приет за асоцииран член на авторитетната организация.

През 2022 г. Университетът затвърди позициите си като учредител и член на Европейската група за териториално сътрудничество HELICAS (Holistic Efficient Local Initiatives for Cooperation And Synergy) с избора на ректора и заместник-ректора по НИД и МС на УНСС в ръководните органи на организацията.

11. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 10. Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло.

През 2022 г. се задълбочи интензифицирането на връзките на УНСС с международни и национални ведомства и организации, институции от държавното управление, публични и бизнес структури. Дейности за научно сътрудничество се съдържат в подписаните нови меморандуми за сътрудничество, договори и рамкови споразумения, сред които с: ПроКредит Банк (България) ЕАД; Българска стопанска камара; Българска стартъп асоциация (BESCO); Yettel; „ЕксЕл Ар“ ЕООД и „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД/Фонд на фондовете, които дават възможност за финансиране на перспективни стартъп идеи на студенти и др.

Признание за удовлетворението на работодателските организации от практически ориентираното мултидисциплинарно обучение и изграждането у студентите на умения, знания и компетентности, съответстващи на променящата се динамична бизнес среда, е спечелената за поредна година награда от УНСС за най-престижно висше училище в професионално направление „Икономика“ според работодателите и преподавателите във висшите училища.

В изпълнение на политиката за управление и с оглед създаване на университетски мрежи през отчетния период се сключиха меморандуми за съвместна дейност и сътрудничество с няколко университета и изследователски института: Химикотехнологичен и металургичен университет, Институт по отбрана „Професор Цветан Лазаров“, Военна академия „Георги Стойков Раковски“, Център за изследвания по национална сигурност и отбрана – БАН, Университет по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ), Академия на МВР, Висше военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“, Национален военен университет „Васил Левски“, Висше военновъздушно училище „Г. Бенковски“.

Продължи доброто сътрудничество между университетите в създадения клъстер

между УНСС, ИУ-Варна и СА „Димитър Ценов“ в областта на финансите и счетоводството.

УНСС в партньорство със Стопанския факултет на СУ и Факултета за германско инженерно обучение и индустриален мениджмънт на Технически университет – София, организира лятно училище за докторанти по моделиране на комплексни системи. В него се включиха и лектори от 4 университета от САЩ и изследователи от водещи високотехнологични компании.

През май 2022 бе проведена Национална универсиада София 2022. Организатор на събитието бе Асоциацията за университетски спорт „Академика“, а домакин – УНСС, в партньорство с НСА „Васил Левски“, Технически университет – София и Лесотехнически университет. В нея взеха участие 1250 студенти от 24 висши учебни заведения, които се състезаваха в 14 вида спорт.

Продължи и доброто взаимодействие със средните училища, членове на Асоциацията на икономическите училища в България.

За интензифицирането на връзките между УНСС и работодателските организации допринася създаденият през 2002 г. единствен в България Междунниверситетски център за развитие на кариерата (МЦРК). Основна част от своята дейност центърът извършва в посока създаване на устойчиви механизми и възможности на работодателите за набиране и подбор на студенти с доказани знания, умения и компетентности и тяхното непосредствено включване на трудовия пазар. През 2022 г. в системата на МЦРК има регистрирани над 1 600 работодатели.

12. Планове и насоки за бъдеща работа през 2023 година

През отчетната 2022 година ръководството на УНСС положи целенасочени усилия за осигуряване на подходящи организационни, кадрови и финансови условия за осъществяване на НИД на съвременен равнище, ориентирана към потребностите на обществената практика и усъвършенстването на учебния процес. Осъществени бяха системни действия за постигане на специфичните цели по приоритетните направления на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Р България (2017-2030 г.). Преобладаващият брой индикатори за изпълнение на основните насоки на Стратегията за развитието на НИД в УНСС за периода 2021-2025 г. бяха постигнати.

Изправен пред съвременните предизвикателства на второто си столетие, УНСС ще актуализира приоритетните си подходи, инструменти и мерки в областта на НИД съгласно основните насоки от мандатната програма:

- Активизиране на връзките на институтите, факултетите и катедрите на УНСС с българския и регионалния бизнес;
- Превръщане на УНСС във водещ партньор на бизнеса в областта на науката за бизнеса и доброто управление;
- Превръщане на УНСС във водещ партньор на правителството и общините в страната в областта на икономическата политика и доброто управление;
- Полагане на целенасочени усилия за откриване на системните възможности за кандидатстване и участие в проекти, заедно с бизнеса;
- Осигуряване на институционална подкрепа за всички научни звена и отделни преподаватели и студенти на УНСС, които кандидатстват или работят по различни проекти;
- Вътрешна информационна система за предстоящи проекти, проекти в изпълнение, приключили проекти, търсене на участници в проекти, търсене на партньори по проекти;
- Нова система за управление на знанието, която включва организационни

механизми (отчети, семинари, обмяна на опит и др.) за споделяне, съхранение и надграждане на знанията, в това число и тяхното унифициране;

- Насърчаване на научните изследвания и развитието на академичния състав на катедрите и изследователските институти, което да позволи реализирането на мащабни проекти с държавно и частно финансиране;
- Създаване на единен електронен регистър за публикациите на преподавателите, съвместим с националните регистри;
- Увеличаване на дела на публикациите на преподаватели от УНСС в портал „Отворена наука“;
- Реформа на научните издания на УНСС с цел тяхното по-ясно профилиране и индексирание в световните бази данни Web of Science и/или Scopus;
- Обявяване на постоянен годишен конкурс за финансиране на университетски грантове за подкрепа за публикации в издания с импакт фактор (Web of Science) и/или импакт ранг (Scopus) и за подкрепа за участие в международни научни конференции с индексирание на сборниците в Web of Science и/или Scopus;
- Актуализиране на критериите за научно израстване и атестиране на преподавателите в УНСС чрез обвързването им в по-голяма степен с увеличаване на публикационната активност в световните бази данни.

В следващите години предстои мащабно разширяване на потенциала на НИД в УНСС на първо място чрез стартиране на нови проекти за научни изследвания, с оглед повишаване качеството на обучението, развитие на лидерските позиции на университета и подпомагане на държавата, обществото и бизнеса в България.